

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 5, Issue 4, December 2017, p. 1020-1030

Received	Reviewed	Published	Doi Number
04.12.2017	15.12.2017	25.12.2017	10.18298/ijlet.2432

Teacher's Role as "Motivator" in Teaching/Learning French as a Foreign Language: The case of TV5 Monde

Yıldız FAKIOĞLU GÖKDUMAN¹

ABSTRACT

As in any branch of teaching/learning, there are three main factors in teaching/learning of foreign languages. These factors are the teacher, learner and knowledge. Out of these three factors, the teacher and the learner are considered dynamic. The most important factor that formulates this trilogy is the irreplaceable responsibilities of the teacher, interacting with other factors, shaping them, and directing them. In this context, building bridges between teachers, learners and knowledge, and strengthening these bridges is of great importance in Turkey where French is taught mainly as a second foreign language. The aim of this study in light of these inferences is to focus on the fundamental part of these three concepts, namely, the role of teacher as "motivator", and to conduct a material review study to improve this role. Today, the notion of motivation in teaching/learning French as a foreign language is essential, and regardless of the age, profile or desire/needs of the learner/teacher, the motivation of these two actors is inevitable. For this reason, in this study, after describing the French teacher's role as "motivator", the material selected by taking into consideration the technological developments and the benefits of these developments -the TV5 Monde channel website for this study- is analyzed to ascertain whether the platform carries the attributes necessary to improve this role.

Key Words: Teaching French as a foreign language, French teacher, Motivation, TV5 Monde

Yabancı Dil Olarak Fransızca Öğretimi/Öğreniminde Öğretmenin "Motive Edici" Rolü Üzerine bir İnceleme: TV5 Monde Modeli²

ÖZET

Her alanın öğretimi/öğreniminde olduğu gibi, yabancı dillerin öğretimi/öğreniminde üç temel etmen ön plana çıkmaktadır. Bunlar öğretmen, öğrenen ve bilgidir. Bu üçlüdeki dinamik etmenlerse, öğretmen ve öğrenendir. Ayrıca, öğretmen, diğer etmenlerle etkileşim halindedir ve onları şekillendirme ve onlara yön verme gibi sorumlulukları da vardır. Bu bağlamda, öğretmen, öğrenen ve bilgi arasında köprüler kurmak ve bu köprüleri güçlendirici çalışmalar yapmak, Fransız dilinin çoğunlukla ikinci yabancı dil olarak öğretildiği ülkelerde ve çalışma kapsamında ele alınan Türkiye özelinde büyük önem taşımaktadır. Bu çıkarımlardan hareketle amaç, sözü geçen etmenlerin temel parçası olan öğretmenin 'motive edici' rolü üzerinde durarak bu rolün geliştirilmesine yönelik bir kaynak inceleme çalışması yapmaktır. Günümüzde, yabancı dil olarak Fransızca öğretimi/öğreniminde motivasyon kavramının önemli olması ve öğrenenin/öğretmenin yaşı, profili veya istek ve gereksinimleri ne olursa olsun bu iki aktörün motivasyonlarının aynı anda sağlanmasının kaçınılmaz olması, araştırmada bu rolün seçilmesine temel oluşturmuştur. Bu nedenle çalışmada, öncelikle Fransızca öğretmenin 'motive edici' rolü betimlenmiştir. Ardından teknolojik gelişmelerin olası yararları da göz önünde bulundurularak seçilen kaynak -çalışma kapsamında TV5 Monde kanalı internet sitesi- incelenerek bu platformun, öğretmenin motive edici rolünü desteklemeye yönelik etkenler taşıyıp taşımadığı sorgulanmış ve buna yönelik sonuçlar paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Fransızca öğretimi, Fransızca öğretmeni, Motivasyon, TV5 Monde.

¹ Öğr. Gör., Bilkent Üniversitesi, yıldiz.fakioglu@bilkent.edu.tr

²Bu çalışma; Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Fransız Dili Bilim Dalı Programı kapsamında Doç. Dr. İrem Onursal Ayırır danışmanlığında yürütülen ve 22.06.2017 tarihinde savunulan "La Motivation dans L'enseignement/apprentissage du FLE et le Rôle Motivateur de L'enseignant" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

1. Giriş

Herhangi bir bilgiyi öğrenmek için, bilgiyi sevmek gerektiği gibi öğrenmek istemek de gerekir. Bilginin kendisine duyulan ilgi, yani bilgiye ulaşma isteği, öğrenmeyi daha güçlü hale getirir. Bu konuda Fransız yazar ve felsefeci Jean Jacques Rousseau, öğrenme isteğiyle ilgili olarak *Émile ou de l'Éducation* isimli eserinde “Bir çocuğa bu arzuyu aşılalım [...] Artık bütün yöntemler çocuk üzerinde etkili olacaktır”³ demiştir (1762: 457). Ancak, öğrenme arzusu her zaman öğrenende kendiliğinden var olan bir duygu olmayabilir. Bu anlamda öğrenenin bir *modele*, bir *yönlendiriciye* veya bir *motive edene* gereksinimi vardır. Sayılan bu özellikler ve benzerleri iyi bir öğretmenin sahip olması veya üstlenmesi gereken rollerden bazılarıdır. Bu rollerden biri olan öğretmenin ‘*motive edici*’ rolünün diğer bütün rolleri kapsayıcı özellikte olduğu gibi öğrenenin motivasyonunu sağlamakta da önemli bir etken olduğu iddia edilebilir. Bu bakış açısıyla: Öğretmenin motive edici rolü tam olarak neyi ifade etmektedir? Öğretmenin bu rolü üstlenmesi neyi/neleri gerektirir? Bu niteliği taşımasında öğretmenin kendi motivasyonunun rolü nedir? Motive edici niteliği geliştirmek amacıyla, hem öğretmenin hem de öğrencinin motivasyonunu sağlayabilecek ortak bir ortamdaki bahsedilebilir mi? Son olarak, TV5 Monde kanalının internet sitesi bu sözü edilen ortak ortamlardan birine örnek olabilir mi? soruları, çalışmamızın sorunsalını oluşturmaktadır.

2. Yöntem

2.1. Bilişsel Psikoloji ve Motivasyon

Bilişsel psikoloji, birçok alanda etkin araştırmalarda kullanılan bir kavramdır; yabancı dil eğitiminde ise ilk kez İletişimsel Yaklaşım’ın ortaya çıkmasıyla birlikte dikkate alınmaya başlanmıştır. Çıkış noktasında, yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde yaptıkları çalışmalarla tanınan Jean Pierre Cuq ve Isabelle Gruca’nın da (2003) belirttikleri gibi, zihinsel işlemlerin, gözlemlenebilir davranışlara ve deneyimlere dayandığını savunan davranışçılık kuramına karşı bir tepki söz konusudur. Jacques Tardif, *Pour un Enseignement Stratégique* başlıklı eserinde bilişsel psikolojinin, “analize, anlamaya ve bilgiyi işleme süreçlerinin yeniden üretilmesine dayanmakta” olduğunu ve bu kavramın temel amacının, “insanların nasıl algıladıklarını, çevreleriyle ilişkilerini nasıl yürüttüklerini, nasıl öğrendiklerini, nasıl anladıklarını, uzun süreli hafızalarına işledikleri bilgiyi tekrar kullanmayı nasıl başardıklarını ve öğrendiklerini, bir durumdan diğer bir duruma nasıl taşıdıklarını betimlemek,” olduğunu belirtmiştir (1998: 28). Ancak, zihinsel işlemlerin ön planda olması bu tezinin tek özelliği değildir. Yine, Cuq ve Gruca’nın belirttiği gibi “düşünce ve dil yalnızca beyinde gerçekleşen bir kavram değil, bütün vücudu ilgilendiren bir süreçtir; yani ifade önemlidir” (2003: 110). Bu nedenle de, yabancı dil öğretim sürecinde, sadece zihinsel işlemler değil, jestler, mimikler, duruş ve beden dili de ön plana çıkmaktadır ve bu öğeler birer bütün olarak ele alınmalıdır. Dolayısıyla, öğretmen ve öğrenen, yabancı dil öğretimi/öğrenimi sürecinde, söz ettiğimiz öğeleri göz önünde bulundurarak çeşitli stratejilere başvurmaktadır. Bu stratejilerin uygulanması için öğretmenin çeşitli rolleri üstlenmesi gerekir. Bunlardan biri de ‘*motive etmek*’tir.

Motivasyon kavramı Latince *movere* kökünden gelmektedir ve sözlükte psikoloji alanında “doğru ya da yanlıştır diye düşünmeksizin gerçekleştirilen ve bir davranışı yönlendiren, bilinçli bilinçsiz eylemler” olarak tanımlanmıştır (Petit Robert, 2009). Motivasyon kavramının, başarının söz konusu olduğu herhangi bir alanda önemli olacağı ileri sürülebilir. Eğitim alanında ise öneminin kaçınılmaz

³ Aksi belirtilmediği sürece çalışmadaki çeviriler yazara aittir.

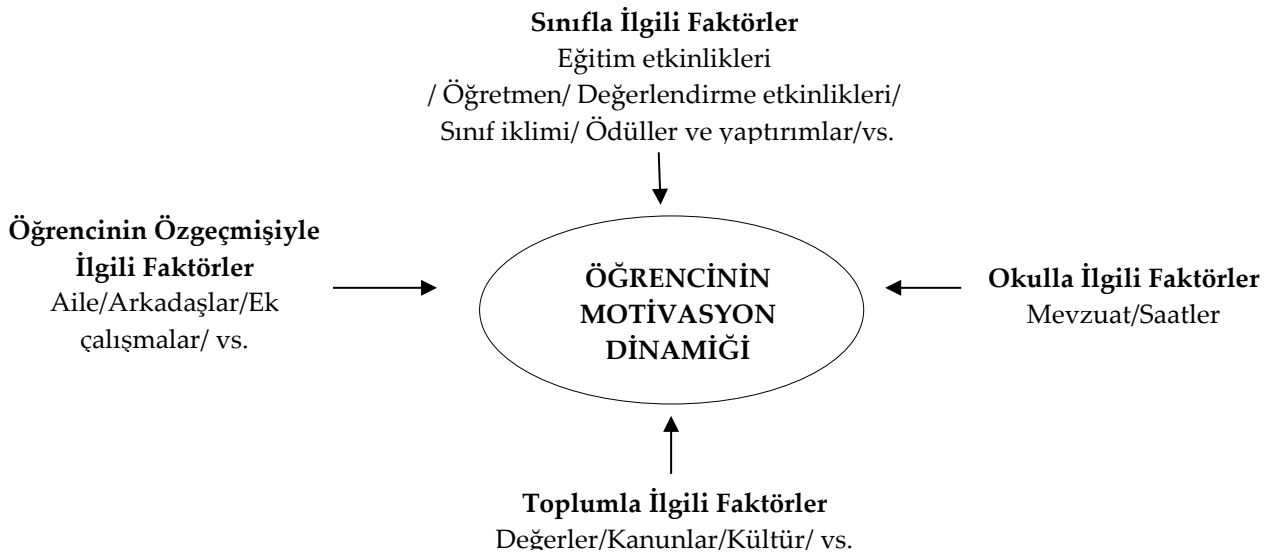
olduğu ortadadır. Cuq için, “bireyleri bir hedefe ulaşmaya iten güçler bütünü” (2003: 170); Viau için ise “başarının olmazsa olmaz şartıdır” (2001: 113).

Bilişsel süreci destekleyen önemli kavramlardan biri olan motivasyon kavramının ardından, bu kavramın sınıf ortamında öğretmenler tarafından nasıl yaratılabileceğine veya sağlanabileceğine dair çıkarımlar elde etmek üzere, öğretmenin ‘motive edici’ rolü üzerinde durulması gerekir.

2.2. Öğretmenin ‘Motive Edici’ Rolü

Öğretmenin bu niteliği Tardif tarafından 1992 yılında ‘stratejik öğretmen’ konusu altında ele alınmıştır. Öğretmen “öncelikle öğrenciye sunduğu etkinlikleri seçmesiyle” (1992: 306) bu rolü üstlenir. Cuq ise motive etme eylemini “öğrenmeyi kolaylaştırmak için uygun tepkimeler yaratmak ve uyandırmak” olarak tanımlamıştır (2003: 171). Bu tanımdan yola çıkarak, yabancı dil olarak Fransızca öğrenim/öğretim sürecinde, öğretmenin öncelikli amaçlarından birinin de, dil sınıfında motive edici bir ortam yaratmak olduğu söylenebilir. Okulda motivasyon konusunda kapsamlı çalışmalar yapmış Rolland Viau’ya göre “öğrencinin motivasyon dinamiği” aşağıdaki şekilde sunulduğu gibidir:

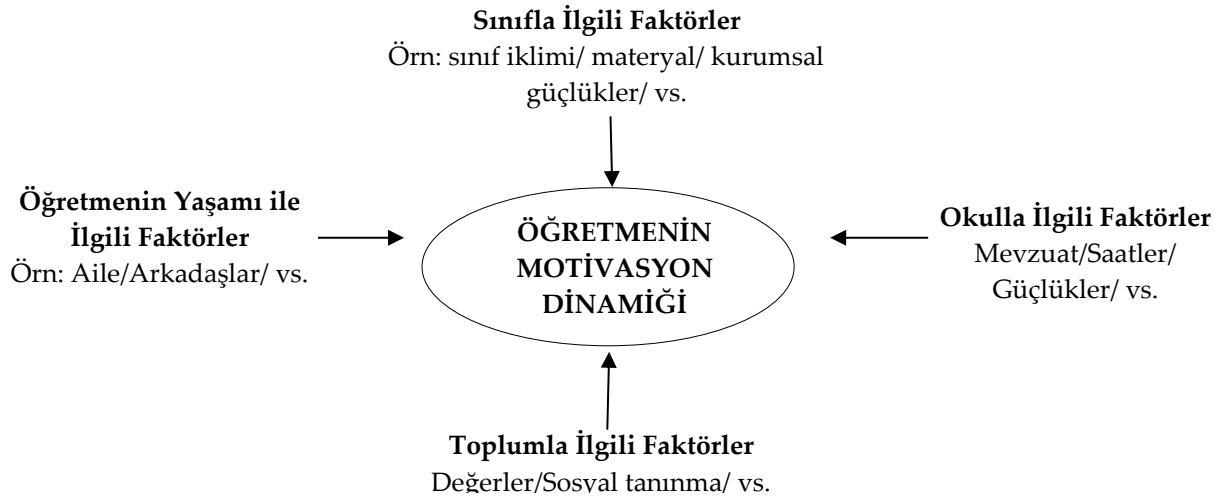
Şekil 1. Öğrencinin Motivasyon Dinamiğini Etkileyen Dış Faktörler (Viau (çev. Budak) 2015)

Şekil 1’de görüldüğü gibi, öğrencinin ‘motivasyon dinamiğini’ etkileyen sınıfla ilgili faktörlerde ‘eğitim etkinlikleri’ ve ‘öğretmen’ başta gelmektedir. Tardif’in de belirttiği üzere “okulda motivasyon öğrencinin gelişiminde büyük rol oynar ve öğretmenin bu gelişim üzerinde, istese de istemese de, dolaylı veya dolaysız olarak çok büyük bir etkisi vardır” (1992: 94). Sınıfla ilgili diğer etmenler de (‘değerlendirme etkinlikleri’, ‘sınıf iklimi’ ve ‘ödülleri ve yaptırımlar’) çoğunlukla öğretmenin elindedir ya da ona bağlıdır denilebilir. Bu açıdan bakıldığında, öğretmenin sınıfta öğrencinin birincil motivasyon kaynağı olduğu ifade edilebilir. Motivasyon dinamiğinde etkili olan diğer etmenlerin (‘öğrencinin özgeçmişine ilgili faktörler’, ‘okulla ilgili faktörler’ ve ‘toplumla ilgili faktörler’) önemi yadsınamaz olsa da, çalışmada yalnızca sınıfla ilgili etmenler ele alınmıştır.

Çalışmanın başında da belirtildiği gibi, öğretim/öğrenimdeki dinamik etmenler öğrenen ve öğretendir. Motivasyon açısından diğer aktörün, yani öğretmenin motivasyon dinamiği araştırıldığında, Viau’nun benzer bir şekli öğretmen açısından da betimlemiş olduğu görülür.

Şekil 2. Öğretmenin Motivasyon Dinamiğini Etkileyen Faktörler (Viau, 2004)

Şekil 2’de, tıpkı öğrencilerin motivasyon dinamiğinde olduğu gibi öğretmenlerin de motivasyon dinamiğini etkileyen etmenler ele alınmıştır. Öğrencinin motivasyonunu etkileyen sınıfla ilgili etmenler: ‘eğitim etkinlikleri’, ‘öğretmen’, ‘değerlendirme etkinlikleri’, ‘sınıf iklimi’, ‘ödülleri ve yaptırımlar’ vs. iken, öğretmenin motivasyonunu etkileyen sınıfla ilgili etmenler de ‘sınıf iklimi’, ‘materyal’, ‘kurumsal güçlükler’ vb. olarak belirlenmiştir. Bu maddelere her ne kadar örnek oluşturmak amacıyla kısaca değinilmiş olsa da, iki aktörün de motivasyonunu etkileyen, sınıfla ilgili etmenlerin büyük oranda benzerlik gösterdiği görülmektedir.

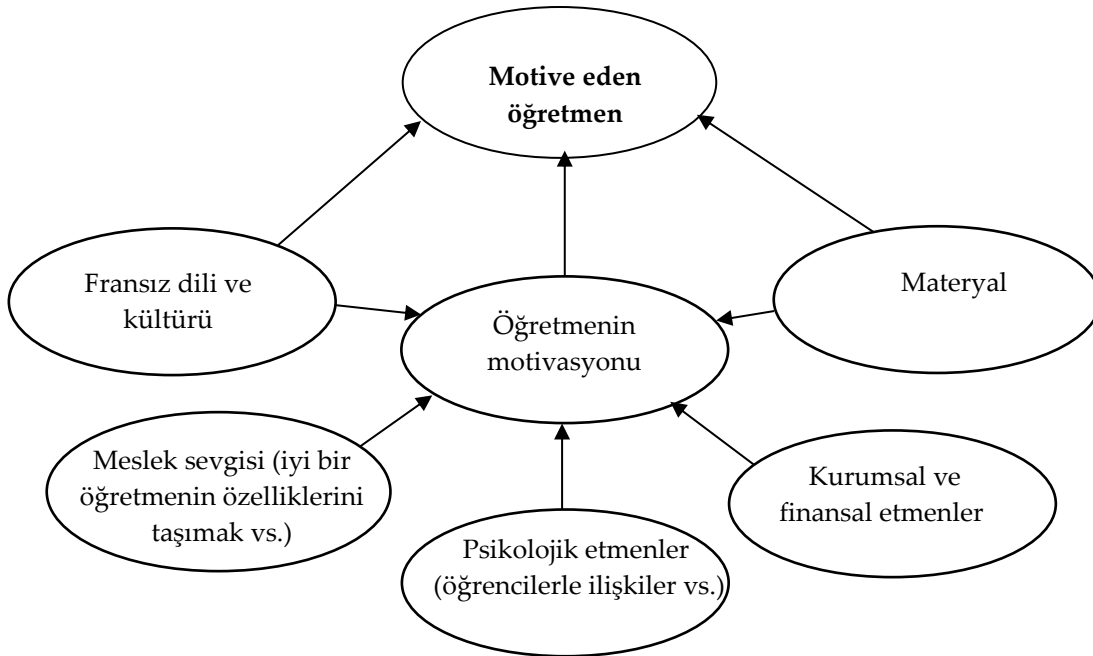
Bu iki şekilden şu sonuca varılabilir: Öğreten ve öğrenen açısından ortak bir motivasyon alanından söz etmek olasıdır. Yani, sınıfla ilgili etmenler göz önünde bulundurulduğunda, materyaller, eğitsel etkinlikler ve öğretmenin üstlenmesi gereken roller her iki aktörün de motivasyonlarını etkilemektedir. Örneğin, bir Fransızca öğretmeni derste uygulayacağı etkinlikleri ve kullanacağı materyalleri seçerken öğrencinin yaşını, seviyesini, gereksinimlerini, isteklerini ve motivasyon dinamiklerini göz önünde bulundurarak bir seçim yapmak ister, hatta bu seçimi yaparken kaygı duyabilir. Seçtiği etkinliklerin, öğrencileri tarafından beğenilmesini ister. Aynı şekilde, öğretmenin seçtiği etkinlikleri ve materyalleri seven ve bu etkinlik ve materyallere ilgi duyan öğrencilerle karşılaştığında kendisi de bu durumdan memnun kalacaktır. Başka bir ifadeyle, her iki tarafın da motivasyonu artacaktır. Öğretmen bu öğeleri seçerken, kendisi Fransız dili ve kültürü ile birebir ilgili biri olarak, derste uygulayacağı etkinliklerde veya materyallerde de bu öğelerin yoğun olarak yer almasına dikkat eder. Aynı zamanda kendisinin de bu gibi etmenlerden etkileniyor olması, öğretmeni bir model olarak gören öğrenciyi etkileyecektir. Zamanla öğrencinin de öğrenme sürecini bu biçimde şekillendirmesine katkıda bulunacaktır. Yani öğrenci, ödüllendirmeler, notlar, aile zorlaması ve benzeri etmenler olmaksızın öğretmeninden esinlenerek, kendi öğrenimi için kendi eyleme geçme fırsatı yakalayabileceği bir ortam bulacaktır denilebilir.

Öte yandan, konuyu öğretmenler açısından irdeleyerek Jean-Marc Defays’in (2003) ifadesine başvurulduğunda dil öğretmenlerinin psikolojilerinin diğer meslektaşlarınınunkine kıyasla daha önemli bir role sahip olduğu gerçeği vurgulamaktadır zira yazara göre, diğer alanlarda insan faktörü daha az önemliyken, dil sınıflarındaki barizdir. Bunun nedeninin, dil sınıflarındaki öğretimin karşılıklı iletişime ve etkileşime dayalı olduğu söylenebilir.

Yine ilgili yazara göre, “yabancı dil öğretmenleri diğer öğretmenlere göre mesleklerine yönelik ‘tutku’ ve ‘eğilimlerinden’ daha sık bahsetmektedirler ve [öğrenme sürecinden] beklentileri, kendi ana dilleri olsun veya olmasın, öğrencileriyle yabancı dile ve kültürüne yönelik sahip oldukları bu sevgiyi konuşmaktır. Bunu yapmak için, bazen eğitsel yöntemlerden çok kendi heveslerine daha sık başvururlar. Öğrenciler genellikle öğretmenlerinin bu tutumuna kayıtsız kalmaz ve böyle bir durumda, olumlu veya olumsuz, içlerinden geldiği gibi davranırlar. Öğretim biçimleri iletişim odaklı, dolayısıyla daha çok öğrencilerin katılımına bağlı olan öğretmenlerin, diğer meslektaşlarına göre daha sık hevesleri kırılabilir” (Defays, 2003: 109).

Bu aşamada, yukarıdaki şekillerden ve açıklamalardan da esinlenerek, öğretmenin motivasyonu, motive edici rolü ile bütünleştirilerek, yabancı dil olarak Fransızca öğretimi/öğrenimi bakış açısıyla tekrar incelendiğinde aşağıda oluşturulan şekle ulaşılabilir.

Şekil 3. Fransızca Öğretmenin Motivasyonu

2.3. TV5 Monde ve Motivasyon

TV5 Monde, 198 ülkede izlenebilen ve haftada yaklaşık altmış milyon izleyiciye ulaşan bir televizyon kanalıdır⁴. Kurumun kendi sağladığı bilgilere göre, bu kanalın internet sitesi aylık altı yüz bin bağlantı olarak dünya çapında en çok erişilen sitelerden biri haline gelmiştir. Sitede Fransızca ve Frankofoni üzerine birçok görsel-işitsel örnek bulunmaktadır.

Çalışmanın bu kısmında TV5 Monde televizyon kanalının internet sitesindeki Fransızca’yı öğrenme (Fr. Apprendre le français) ve Fransızca’yı öğretme (Fr. Enseigner le français) bölümleri, öğrencinin ve öğretmenin motivasyonunu aynı anda etkileyebilecek dış etmenler bakımından incelenmiştir. Bu iki bölümden ilki, öğrencilere yönelik hazırlanmış olsa da sınıf ortamında internet üzerinden öğretmen tarafından da uygulanabilir. İkincisi ise öğretmen için hazırlanmıştır; öğretmene sınıfta

⁴ Bkz. www.tv5monde.com

kullanabileceği ve isterse üzerinde değişiklikler yapabileceği *docx* ve *pdf* formatında etkinlik sayfaları sunmaktadır.

Bu bölümler incelenirken, yukarıda sözü edilen Fransız dili ve kültürü ve materyal kullanımına ek olarak, kullanılan materyallerin özgün, görsel-işitsel ve oyuna dayalı olduğu göz önünde bulundurulmuştur. Aynı zamanda, İnternet ve Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımı da göz önüne alınmıştır. Korkut'un da belirttiği gibi "öğrenim, oyuna dayalı bir yön taşımalı ve keşif duygusunu temel almalıdır" (2004: 26). Bu nitelikler göz önünde bulundurulduğunda, TV5 Monde'un internet sitesindeki bölümlerin, bu etmenlerin büyük bir kısmını sağlayarak öğrenci ve öğretmen motivasyonuna ön ayak olan bir ortam olduğu söylenebilir. Bu konuda Michel Boiron'un da belirttiği gibi TV5 Monde sitesindeki "medya aracılığıyla sağlanan günlük videoların öğretime dâhil edilmesi, öğrencileri ön plana çıkararak ve öğrencilere meydan okuma içeren etkinlikler sunarak motivasyona katkıda bulunmaktadır. Benzer şekilde, bu uygulama, öğretmene de gerçekçi ve orijinal etkinlikler sunmalıdır. Öğretmenler de öğretmekten keyif almalıdır" (2003: 102).

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu kısımda, yukarıda değinilen iki bölüm; sayfaya erişim, sınıflandırmalar, yönlendirme, her bir bölümdeki etkinliklerin konuları ve bu sayılan etmenlerin öğrenci/ öğretmen motivasyonunu sağlama anlamındaki özellikleri bakımından incelenmiş ve çeşitli bulgulara erişilmiştir. İki bölüm sırayla ele alınmaktadır.

3.1. Fransızca'yı Öğrenme

İlk olarak, "Fransızca'yı öğrenme" bölümündeki etkinlikler Fransız dili ve kültürü bakımından incelendiğinde, ortaya şu sonuç çıkmaktadır: Bu bölümde, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı'na (ADÖÇ) göre belirlenmiş A1, A2, B1 ve B2 seviyelerine hitap eden toplamda 30 farklı konuda 537 etkinlik bulunmaktadır⁵. İstenilen etkinliğe sayfa üzerindeki arama çubuğu aracılığıyla gerek konuya, gerek arşiv türüne, gerek eklenme tarihi veya isme göre yapılabilen sınırlandırmalar ile erişim sağlanmaktadır. Aynı zamanda, hem öğretmen hem öğrenci, aradıkları etkinliğin konusunu veya içeriğini arama çubuğuna doğrudan yazarak da erişim sağlayabilir. Aşağıda internet sitesine erişim sağlayarak A1 seviyesini seçen öğrenci veya öğretmenin karşılaşacağı ekran görüntüsü verilmiştir:

⁵ Bkz. www.apprendre.tv5monde.com

Şekil 4: TV 5 Monde 'Fransızca'yı öğrenme' bölümü A1 seviyesi ekran görüntüsü

Je choisis mon niveau

A1 débutant A2 élémentaire B1 intermédiaire B2 avancé

APPRENDRE LE FRANÇAIS AVEC TV5MONDE

TCF Test de Connaissance du Français Astuces pour apprendre

Séries d'exercices - A1 débutant

PREMIÈRE CLASSE THÈMES COLLECTIONS Trier par Date OK

144 série(s) d'exercices page: 1 sur 24 >>

Chez le médecin
4 EXERCICES • 1 Regarder • 2 Écouter • 1 Prononciation
A1 débutant • Santé • Objectif Diplomatie
Publié le : 21/10/2016 - Disponible jusqu'au : 21/10/2021

Le marché
4 EXERCICES • 1 Regarder • 1 Écouter • 1 Lire • 1 Grammaire (verbes)
A1 débutant • Vie quotidienne • Objectif Diplomatie

Öğrenci veya öğretmen bu aşamada, arama çubuğundaki istediği sınıflandırmaya tıklayarak seçimini yapacaktır. Sınıflandırmalardaki ilk başlık “Birinci Sınıf” (Fr. Première classe) daha önce hiç Fransızca öğrenmemiş kişilere yöneliktir. İkinci başlık “Konular” (Fr. Thèmes) etkinliklerin çeşitli konulara göre sınıflandırılmasından oluşur. Son olarak “Arşiv” (Fr. Collections) ise etkinliklerin dosyalar halinde sunulmuş halidir. Örnek vermek gerekirse ‘kısa filmler’ bu başlık altında yer alır.

İkinci sınıflandırma aracılığıyla bu bölümde adı geçen konular: Sinema, Hobiler, Müzik, Kıyafet, Günlük Yaşam, Sağlık, Ev, Frankofoni, İletişim, Yemek, İş Hayatı, Eğitim, Mimari, Sanat Eserleri, Çevre, Basın, Siyaset, Spor, Portreler, Turizm, Ekonomi, Teknoloji, Toplum Sorunları, Ulaşım, Bilim, Tarih, Din, Edebiyat ve Kültürel Miras’tır.

Bu kısımdaki etkinliklerde, öğrenci, anlamını bilmediği bir sözcük ile karşılaşırsa o sözcüğün üzerine iki kez tıklayarak, ekranda beliren “Alexandria” adlı bir sözlük ile sözcüğün anlamına erişebilir. Bu sözlük, şablon ayarında Fransızcadan Fransızcaya çeviri yapsa da öğrenci bunu değiştirebilir. Sunulan 26 dil seçeneği arasında Türkçe de yer almaktadır. Ancak, ilk etapta böyle bir sözlüğün bulunduğu dair hiçbir ibare olmadığı için, öğrenci bunu tesadüfen keşfedebilir ya da öğretmenin öğrenciyi yönlendirmesi gerekir.

3.2. Fransızca'yı Öğretme

“Fransızca'yı öğretme” bölümünde 26 farklı konu ve bu konuları içeren ve farklı seviyelere hitap eden (A1.1, A1, A2, B1, B2, C1,C2, FLM ve Alpha⁶ gibi) toplam 732 etkinlik bulunmaktadır.⁷

Bu bölüme erişim sağlayan kişi aşağıdaki gibi bir görüntü ile karşılaşacaktır:

⁶ Okuma-yazması olmayanlar için sunulan seviye.

⁷ Bkz. www.enseigner.tv5monde.com

Şekil 5: TV5 Monde 'Fransızca'yı öğretme' bölümü ana ekran görüntüsü

The screenshot displays the TV5 Monde website's main interface for teaching French. At the top, there are navigation options: 'FICHES PÉDAGOGIQUES', 'VIDÉOS DIDACTISÉES', and 'DOSSIERS'. The main header features the logo 'ENSEIGNER LE FRANÇAIS AVEC TV5MONDE' and 'CRÉER SE FORMER'. A search bar is located below the header with the text 'Rechercher par mot-clé...'. The main content area is divided into three columns, each featuring a video thumbnail. The first thumbnail shows yellow smiley faces and is titled 'Émoticônes : l'émotion en ponctuation'. The second thumbnail shows a hand holding a knife and is titled 'Tartuffe ou L'imposteur'. The third thumbnail shows a child and is titled 'Langue des signes pour les tout-petits'. Each thumbnail includes a '7jours' logo and a download icon. Below the thumbnails, there are brief descriptions for each video. The first video is described as 'Une ponctuation moderne envahit les échanges numériques. Échanger sur les émoticônes (A2), narrer des événements à partir d'émoticônes (B1), inventer une histoire à partir d'un incipit (B2)'. The second video is described as 'Molière dénonce dans cette pièce l'hypocrisie religieuse incarnée par le célèbre personnage de Tartuffe. Découvrir deux scènes clés de la plus controversée des œuvres de Molière.' The third video is described as 'La langue des signes à la garderie ou comment interagir avec un enfant avant la parole ? Faire un court exposé (A2), rédiger un article (B1), développer une argumentation (B2)'. At the bottom of the page, there is a footer with the text 'AZ ÉLÉMENTAIRE / B1 INTERMÉDIAIRE / B2 AVANCÉ / LANGUE FRANÇAISE / ADULTES / 7 JOURS SUR LA PI ANFTF'.

Temel olarak üç sınıflandırma bulunmaktadır. Bunlar, *Eğitsel Etkinlik Dosyaları* (Fr. Fiches pédagogiques), *Eğitim Amaçlı Videolar* (Fr. Vidéos didactisées) ve *Dosyalar* (Fr. Dossiers) başlıklarıdır. *Eğitsel Etkinlik Dosyaları* kısmı da kendi içinde konulara göre (Fr. Par thème) ve hedef kitleye göre (Fr. Pour publics spécifiques) olmak üzere iki alt başlık içerir. *Eğitim Amaçlı Videolar* kısmında da üç farklı sınıflandırma vardır. Bunlar videoların izlenme türüne göre sınıflandırılmıştır. Öğretmen bu kısımdaki videoları ister bilgisayara yükleyerek, ister çevrimiçi izleyerek, isterse canlı yayın şeklinde ulaşabilir. Son olarak Dosyalar kısmında; *Bütün Dosyalar* (Fr. tous les dossiers), *Kalıcı Olarak Öğretme* (Fr. enseigner durablement) ve *Medya Eğitimi* (Fr. éducation aux médias) alt başlıkları bulunmaktadır.

Konulara göre incelendiğinde bu bölüm; Dünya Gündemi, Fransa Kültür Turu, Frankofon Sözlü Miras, Kadının Dünyadaki Yeri, Ortaokul Öğrencilerinin Hayatı, Frankofon Deyimler, Tarih, Uzmanların Gözünden Avrupa, Frankofon Bölgelere Keşif, Medya Evreni Kodları ve Rolü, Quebec'ten Luisiana'ya, Senegal'den Mali'ye, Gündem Maddelerinin Çözümlemesi, Afrika Başkentlerinden Haberler, Frankofon Şarkılar, Frankofon Klasik Edebiyatı, Uluslararası İlişkiler Analizi, Okulda Çeşitlilik, Paylaşılan Fransızca, Geleneksel Hikâyeler, Çevre Duyarlılığı, Dilsel Çeşitlilik, Çağdaş Fransız Edebiyatı, Çağdaş Sanata Giriş, Sürdürülebilir Kalkınma, Fransız Tiyatrosu gibi birçok alanı içeren zengin bir konu yelpazesine sahiptir.

Konulara göre düzenlenmiş etkinlik sayısına bakıldığında ortaya çıkan tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Fransızca'yı öğrenme bölümündeki konular ve etkinlik sayıları

<i>Konular</i>	<i>Etkinlik sayısı</i>
Frankofon şarkılar	307
Medya evreni kodları ve rolü	54
Senegal'den Mali'ye	52
Gündem maddelerinin çözümlenmesi	42
Afrika başkentlerinden haberler	39
Uzmanların gözünden Avrupa	39
Quebec'ten Luisiana'ya	21
Frankofon bölgelere keşif	20
Fransa kültür turu	18
Ortaokul öğrencilerinin hayatı	16
Okulda çeşitlilik	14
Geleneksel hikâyeler	13
Sürdürülebilir kalkınma	13
Çağdaş sanata giriş	12
Kadının dünyadaki yeri	12
Uluslararası ilişkiler analizi	8
Frankofon klasik edebiyatı	10
Tarih	9
Frankofon deyimler	9
Dünya gündemi	9
Çevre duyarlılığı	6
Dilsel çeşitlilik	6
Paylaşılan Fransızca	5
Frankofon sözlü miras	5
Çağdaş Fransız edebiyatı	5
Fransız tiyatrosu	2
TOPLAM	741

Bu şekilde incelendiğinde, bu bölümdeki en fazla etkinliğin diğerlerine oranla büyük bir farkla Frankofon şarkılar konusu altında olduğu gözlemlenir. Louis-Jean Calvet şarkılar aracılığıyla Fransızca öğrenmenin önemine değinerek, bundan olabildiğince yararlanmak gerektiğini belirtmekte ve dil öğrenme konusunda “şarkı da dilin bir parçasıdır, hatta farklı dil türlerini ve dil seviyelerini algılamak için iyi bir başlangıçtır” demektedir (1980: 20).

Bu bölümde geçen diğer konular göz önünde bulundurulduğunda, Fransız dili ve kültürü ve özellikle Frankofoni açısından çok sayıda etkinliğin yer aldığı gözlemlenir.

4. Sonuç

Çalışmanın giriş kısmındaki sorulan sorular ışığında hareket edilecek olursa, ilk olarak bir yabancı dil öğretmenin motive edici özelliğinin tam olarak neyi ifade ettiği sorusuna bulunan yanıtlara değinmek yerinde olacaktır. Bilişsel psikoloji temelleri gereği öğretmen, sınıf içerisinde çeşitli stratejilere başvurur. Bunlardan birisi de motive etmektir. Bu özellik, öğretmenin sınıfta motivasyon içeren bir ortam yaratmak için gereken bütün etmenleri sağlıyor olmasını gerektirir. Bu ortamı yaratmak için pek çok yönteme başvurur, ilk olarak, sınıf yönetimi ve ders işleyişi için iyi bir öğretmenin sahip olması gereken bütün rolleri üstlenmeye çalışır. Materyalleri ve etkinlikleri özenle seçer. Öncelikle kendisi Fransızcaya büyük ilgi duyan biri olarak öğrencilere esin kaynağı olma çabası gösterir, onlara örnek olur. Ancak, bu sayılan etmenlere ulaşmakta kendi motivasyonunun da önemi büyüktür.

Öğretmen açısından düşünüldüğünde, Türkiye bağlamında, bir Fransızca öğretmenin Frankofon kültürü tanıyabilme ve kendini bu anlamda zenginleştirebilme olanaklarının sınırlı olduğu söylenebilir. TV5 Monde ilk olarak bu sınırlılıklara yönelik çözüm sunarak öğretmen için bir motivasyon kaynağı oluşturur. Bunun yanı sıra TV5 Monde sitesindeki ‘Fransızca’yı öğrenme’ ve ‘Fransızca’yı öğretme’ kısımlarında bulunan görsel-işitsel öğelere yönelik yine Fransızca öğretmenleri tarafından önceden hazırlanmış etkinlik ve alıştırmaların öğretmenin işini kolaylaştırdığı söylenebilir.

Yabancı dil sınıfında hem öğretmenin hem de öğrencinin motivasyon dinamiklerine hitap edebilecek bir ortamın önemine çalışmada yer yer değinilmiş; çalışma dâhilinde bu ortam TV5 Monde olarak belirlenmiş ve bu ortam sınıf içi motivasyonu ve öğretmen /öğrenci motivasyonunu sağlayabilecek ya da arttıracak etmenler göz önünde bulundurulmuş ve incelenmiştir.

Sonuç olarak, TV5 Monde kanalının internet sitesinde bulunan her iki bölümün de gerek içerdikleri konuların çeşitliliği, gerek etkinliklerin özellikleri, gerek Fransız kültürü ve Frankofoniyi tanıtan ve geliştirebilecek görsel-işitsel kaynakların varlığı ve bu kaynakların otantik olması bakımından, bu bölümlerin her iki aktör için de motive edici özellikler taşımakta olduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca, söz konusu portalda gündemle ilgili konuların kolay erişilebilir olması ve dokümanların güncel olması da bu özellikleri güçlendirir niteliktedir.

Kısaca, Türkiye bağlamında düşünüldüğünde, TV5 Monde kanalı internet sitesinde incelenen bölümlerin ister kendi motivasyonunu ister öğrencilerinin motivasyonunu destekleme kaygısında olan bir öğretmen tarafından zaman zaman derslerde kullanılması, yapılan çıkarımlar ve deneyimler doğrultusunda sunulabilecek bir öneridir.

Kaynakça

Boiron, M. (2013). Le rôle des médias et de TV5MONDE dans le renouvellement de la pédagogie du français. *Dialogues et Cultures*, (59), 100-106. http://fipf.org/sites/fipf.org/files/dialogues_et_cultures_n-59.pdf

Cuq, J. (2003). *Dictionnaire de didactique du français*. Paris: CLE International.

Cuq, J., Gruca, I. (2005). *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*. Grenoble : Presses universitaires de Grenoble.

Calvet, L-J. (1980). *La chanson dans la classe de français langue étrangère : outils théoriques*. Paris: CLE International.

Conseil de l'Europe (2001). *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : Apprendre, Enseigner, Évaluer*. Paris: Les Éditions Didier.

Fakioğlu Gökduman, Y. (2017). *La motivation dans l'enseignement/apprentissage du FLE et le rôle motivateur de l'enseignant*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Korkut, E. (2004). *Pour apprendre une langue étrangère (FLE)*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Robert, J-P. (2009). *Dictionnaire pratique de didactique du FLE*. Paris : Éditions Ophrys.

Rousseau, J-J. (1762). *Émile ou de l'éducation*. [Çevrim içi: http://classiques.uqac.ca/classiques/Rousseau_jj/emile/emile_de_education_1_3.pdf, Erişim tarihi 5 Haziran 2017.]

Tardif, J. (1992). *Pour un enseignement stratégique*. Montréal, Québec: Les Editions Logiques.

TV5 Monde. *Apprendre le français*. [Çevrim içi: <http://apprendre.tv5monde.com>, Erişim tarihi 16 Temmuz 2017.]

TV5 Monde. *Enseigner le français*. [Çevrim içi: <http://enseigner.tv5monde.com>, Erişim tarihi 16 Temmuz 2017.]

Viau, R. (2001). La Motivation : Condition essentielle de la réussite. In J.C. Ruano- Borbolan. (Eds.). *Eduquer et former Les connaissances et les débats en éducation et en formation*, 113-121. Auxerre : Editions Sciences humaines.

Viau, R. (2009). *La motivation à apprendre en milieu scolaire*. Saint-Laurent, Québec: Editions du renouveau pédagogique (ERPI).

Viau, R. (2015). *Okulda motivasyon: okulda güdüleme ve güdülenmeyi öğrenme*. Çev. Yusuf Budak. Ankara: Anı Yayıncılık.